

به نام خداوند جان و خرد

ارزیابی مدرسه
(بر مبنای مدل زیرساخت فرآیندی)

محسن میرمحمدی دق و علی نصرت

با همکاری

حسین مرشدیان و فاطمه آزادبیر

مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی

مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی

ارزیابی مدرسه (بر مبنای مدل زیرساخت فرآیندی)

صفحه آرای: مریم غلامی

طراحی جلد: سمانه رضایی

چاپ اول: ۱۳۹۸

تیراژ: ۵۰۰

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران، پلاک ۱۲۱، راه رسالت، بعد از پل سید خندان، ترسیده به صیاد شیرازی،

پلاک ۱۲۱، احد ۱۴ - تلفن: ۸۳۹۰۱۲۲

حقوق چاپ و نشر، محارظ و منصوص ناشر است.

سرشناسه: میرمحمدصادقی، محسن، ۱۳۵۰

عنوان و نام پدیدآور: ارزیابی مدرسه (بر مبنای مدل زیرساخت فرآیندی) / محسن میرمحمدصادقی، علی نصرت، با همکاری حسین مرشدیان، فاطمه آزادمنجیر.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه فرهنگی و هنری شناخت و تربیت، مؤسسه آموزش عالی علوم شناختی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص. مصور، جدول، ۲۱×۱۴ س. م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۰۴-۸-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۹۰.

موضوع: مدرسه‌ها - مدیریت و سازماندهی - ارزشیابی

موضوع: School management and organization -- Evaluation

موضوع: کیفیت فراگیر در آموزش و پرورش

موضوع: Total quality management in education

موضوع: مدرسه‌ها - ایران - مدیریت و سازماندهی - ارزشیابی

موضوع: School management and organization - Evaluation - Iran

شناسه افزوده: نصرت، علی، ۱۳۴۷

شناسه افزوده: مرشدیان، حسین، ۱۳۷۲

شناسه افزوده: MorshedianMorshedian, Hosein

شناسه افزوده: آزادمنجیر، فاطمه، ۱۳۶۹

شناسه افزوده: AzadmonjirFateme

رده‌بندی کنگره: LB ۲۸۰۵

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۱۱۴۵۰

فهرست مطالب

۵	پیش‌گفتار
۸	فصل اول - کلیات
۸	مقدمه
۱۱	ضرورت و اهمیت ارزیابی مدرسه شناختی
۱۲	تاریخچه شکل‌گیری، تعاریف و چگونگی سنجش کیفیت
۱۴	فصل دوم: روش‌ها و سنت‌های ارزیابی کیفیت سازمانی
۱۴	مدل ارزیابی مدیریت کیفیت اروپا
۱۴	تاریخچه شکل‌گیری مدل بنیاد کیفیت اروپایی
۱۶	چارچوب نظری
۱۶	ویژگی‌های مدل بنیاد کیفیت اروپایی
۱۶	ماهیم: یادش تعالی و نظام ارزش‌های مدل بنیاد کیفیت اروپایی
۱۹	معیارهای حوزه‌های مدل بنیاد کیفیت اروپایی
۲۱	مشارکت رادار
۲۴	کاربرد مدل EFQM
۲۴	نمونه‌هایی از کاربرد مدل EFQM در ایران
۲۴	نمونه‌هایی از کاربرد مدل EFQM در کشورهای مختلف
۲۵	مدل مالکوم بالدريج در آمریکا
۲۵	تاریخچه شکل‌گیری مدل مالکوم بالدريج
۲۶	چارچوب نظری
۲۶	نظام ارزش‌های مدل بالدريج
۲۷	حوزه‌های مدل بالدريج
۲۸	نمونه‌هایی از کاربرد مدل بالدريج در ایران
۲۸	نمونه‌هایی از کاربرد مدل بالدريج در مراکز آموزش عالی در ایران
۲۹	فصل سوم: روش‌ها و سنت‌های ارزیابی کیفیت آموزشی
۲۹	الگوی ارزشیابی CIPP
۲۹	تاریخچه شکل‌گیری الگوی ارزشیابی CIPP
۲۹	چارچوب نظری
۳۱	مواردی از کاربرد مدل سیپ در ایران
۳۶	مدل‌های داخلی
۳۶	مدل مدرسه‌ای که من دوست دارم
۳۶	نظام ارزش‌های مدل مدرسه‌ای که من دوست دارم
۳۷	رویکرد جاری در مدارس ایران
۳۹	فصل چهارم: تاثیر نظریه شناختی در ارزیابی مدرسه

۳۹	مدل زیرساخت
۴۰	نظام ارزش‌های حاکم بر فرآیند مدیریت مدرسه شناختی
۴۶	فرآیند استخراج معیارها و سؤالات پرسشنامه ارزیابی مدرسه شناختی
۴۸	فصل پنجم: الزامات و ملاحظات اجرایی ارزیابی مدرسه با رویکرد شناختی
۴۸	مدل نمره‌گذاری پرسشنامه ارزیابی مدرسه شناختی
۴۹	مثال‌هایی از شواهد ارزیابی
۴۹	نمایندگی‌های ارزیاب‌های مدارس شناختی
۵۲	محل ششم: پرسشنامه ارزیابی مدرسه
۵۳	پرسشنامه
۹۶	منابع
۹۶	منابع فارسی
۹۸	منابع انگلیسی

پیش‌گفتار

کتابی که پیش رو دارید به دنبال ارایه سازوکاری برای ارزیابی سازمانی مدرسه با رویکرد شناختی است. از آنجا که پیشرفت و بهبود مستمر نیاز اساسی هر سازمان و به خصوص مدارس است، وجود شیوه‌ای برای ارزیابی مدرسه عنوان چراغ روشنگر مسیر پیشرفت و نشان دهنده نقاط قوت و ضعف مدرسه صرفی انکارناپذیر دارد. در این کتاب تلاش شده است با نگاهی به مدل‌های ارزیابی مشهور و شناخته شده در دنیا و بر پایه مدل زیرساخت مدرسه شناختی که در همین مجموعه تألیف شده است چارچوبی برای ارزیابی سازمانی مدرسه ارایه شود. بر این اساس، کتاب حاضر برای معلمان مدارس اعم از مدارس که با رویکرد شناختی عمل می‌کنند یا سایر مدارس و همچنین مدیران و پژوهشگران عرصه تعلیم و تربیت مفید خواهد بود.

در استفاده از این کتاب نباید این نکته را از نظر دور داشت که حتی کتاب و پرسشنامه ارایه شده در پایان، در ادامه کتاب مدل زیرساخت مدرسه شناختی قابل درک و استفاده است. همچنین این نکات نیز گفتنی است که اولاً در به کارگیری پرسشنامه الزاماً اجرای همه بخش‌های آن و نمره‌دهی کلی مد نظر نیست و هرکس به فراخور نیاز خویش می‌تواند بخشی را به کار بگیرد؛ اما کاربرد صحیح و قابل استناد پرسشنامه تنها توسط

ارزیابان آموزش دیده عملی خواهد بود. ثانیاً هدف پرسشنامه تنها ارزیابی نیست، بلکه به عنوان یک راهنمای عمل گام به گام می‌تواند برای بهبود فعالیت‌های مدرسه در هریک از بخش‌های مورد توجه مدل زیرساخت مد نظر قرار گیرد و در واقع متولیان مدرسه با توجه به یکایک پرسش‌های پرسشنامه انتهایی می‌توانند به نکاتی که باید برای بهبود سازمانی مدرسه مدنظر قرار دهند پی ببرند.

در پایان اشاره به این نکته را لازم می‌دانیم که کتاب حاضر به عنوان نسخه اول تألیف شده است و مؤلفین در حال بهبود و تکمیل مطالب برای نسخه‌های بعدی که در آینده نزدیک ارائه خواهد شد هستند.

محسن میرمحمدصادقی

تابستان ۹۸